

Tudi o zmesu poljskih pridelkov se je nekoliko povedalo, kakor sejejo n. pr. v Banatu vkup pšenico in rež; v nekterih krajih mesijo med oves grahorico; tudi druga sočiva sadé med žito. Priporočevalo se je tudi, kar je zlasti pri nas po Kranjskem pogosto videti, vkupno sadenje turšice, fižola in buč, ali turšice, krompirja in repe itd. Tudi med rastline za pičo je dobro saditi razna sočivja. Ker sem tu ravno v misel vzel našo kranjsko deželo, naj mimo gredé povem, da je bila ona za naše gosp. docente po večjem le „tera incognita“, t. j. zemlja tuja, neznaná. Razun g. dr. Meliharja, ki nam je večkrat pravil od plemena kranjskih čebel, je le redkokdaj kak docent omenjal našo deželo. Ne vem, se li res pri nas celó nič posneme vrednega ne vidi, ali pa so gosp. profesorji na svojih znanstvenih popotvanjih zahajali le v druge dežele in pokrajine. Toliko pa menimo, da ima še vsaka dežela kaj tacega in morebiti tudi posneme vrednega, kar drugje nimajo. Zatorej naj ravno tu, kot na pravem mestu, zapišem spomina vredno besedo, ktere je izustil o neki priliki naš bivši verli gospod deželni šolski nadzornik dr. Fr. Močnik, rekoč: „Ni je tako slabe šole, da bi se jaz kaj v nji ne bil naučil“. Menimo pa po svojem pičlem razsodku, da tudi pri kmetijah in sploh gospodarstvu je zeló tako. Če človek pri njih tudi nič posneme vrednega ne najde, pa vsaj morebiti vidi napake, katerih naj se varuje, — in tudi to je prav pogosto kaj dobra šola in neprecenljivi nauk.

(Dalje prih.)

Ogled po šolskem svetu.

Iz Teržica. (Učiteljski zbor kranjskega okraja v Škofjiloki. Konec.) — Dalje je na versto prišlo šolsko obiskovanje. Po dolgem kavsanji za nedeljsko šolo in proti nji in za vstanovljenje ponavljavne šole, ki jo bo menda deželni zbor imel sklepati, smo se zedinili tako, da naj se otroci nikjer na deželi ne silijo pred sedmim letom v šolo, po dvanajstem letu pa naj nastopi ponavljavna šola, in sicer tako, da se v mestih ne jemljó nevedni in nič podučeni v ponavljavno šolo, da se tako sčasoma primorajo mojstri le izsolane učence v uk jemati. Na deželi pa naj se vzame, kar pride, tudi naj bolj oddaljeni, tako da bi se bolj odrasčeni lahko, kakor v Predoslji, tudi v gospodarstvenih rečeh podučevali. Peta, sedma, osma in deveta točka dnevnega reda so bile izpuščene, ker je že poldne odzvonilo, imelo pa smo še glavno vprašanje na verstí, ki je bilo tudi pismeno izdelati. Bral je prvi svoje izdelovanje g. Špendal, in sicer tako resno in premišljeno

je bilo njegovo izdelovanje, da smo ga poslušali in da bi bil kaj spreten za „Uč. Tov.“ Povdarjal je v zastavljenem vprašanji: „Kako naj šola pripomore ali na to dela, da bi bilo ljudstvu bolj mar za njo in da bi ga bolj nikala, ko do sedaj“, narodno in cerkveno podlago ter zloga med učitelji in duhovniki, in je tudi sedanje nadzorstvo šibal iz obeh ozirov, ter je k sklepu povzel: „Kteri pa drugih veliko v resnici podučujejo, svetili se bodo ko zvezde na nebu na vse večne čase.“ Dalje je bral g. Levičnik svoj nemški spis, ter je povdarjal med drugimi lepimi rečmi natančno spolnovanje svojih dolžnosti, denarstvene ali materialne zadeve učiteljske, in je sklenil: „In Geldangelegenheiten hört jede Gemüthlichkeit auf“.

Med tem se je kazalo na uri pa tudi v želodcu že dalje pomaknilo, in vse je hrepenelo, po dušnem krepilu se tudi telesno pokrepcati, kar se je po zboru tudi zgodilo pri „Valantu“. G. ogleda pa še napravi predlog, da naj bi še g. K. svoje izdelovanje prebral. Prebiral sem tedaj svoj spis, ki sem ga v obeh jezikih izdelal in na vprašanje, v katerem jeziku ga želé, se je sploh glasilo: v slovenskem. Našel pa sem o ravno tem vprašanji, ki je bilo pismeno izdelano, dolžnosti višjih, dolžnosti učiteljev samih, staršev in učencev, ter sem želel pojasniti, da z združenimi močmi se bo dosegel pravi cilj in konec. Pri dolžnostih višjih sem omenil, da bi bila šola učiteljeva sila, ako bi postave le na papirji ostajale. Sila pa ni mila.

O dolžnostih učiteljev sem prav obširno omenjal, da naj bodo učitelji sposobni in vneti za svoj stan, ter naj si prizadevajo svoje dolžnosti na vse strani prav zvesto spolnovati. Naj začénjajo z Bogom, naj se za ukvestno pripravljajo, naj bodo v šoli, v cerkvi in v domačem življenji pravi zgled, in da naj ne nosijo zastonj imena učiteljevega, naj se po pravilih pri podučevanju in vzrejevanji kolikor moč na tanko ravnaajo, naj pa tudi skerbé, da se učenci tudi domá po lepih naukih ravnaajo, da bodo tudi djanske koristne nauke iz šole domú zasadili, ter se tako ljudstvu gotovo priljubili, ker pojde potem, kakor je življenje v šolo prišlo, gotovo tudi šola v življenje. Ako je pa še duhovščina učiteljeva desnica, ki ima pri ljudstvu še zmiraj prvo besedo in prvo mesto, potem bo gotovo tudi ljudstvo šolo spoštovalo in bolj cenilo, ko do sedaj. Ako si vé šola tudi še mnogo prijateljev in pospešiteljev nabirati med omikanim ljudstvom, in sicer s pogovori, s časopisi in pri očitnih šolskih slovesnostih, potem je šola svojo dolžnost storila, ker se tirja, da je odgojevalnica in izobraževalnica ljudstva. Prihodnje zborovanje bo v Kranji meseca septembra, in sicer po občni želji s cerkveno slovesnostjo.

Iz Ljubljane. Odnosno na dopis „Iz Dolenskega“ v zadnjem listu „Učit. tov.“, v katerem se dopisnik britko pritožuje zarad podeljenja Metelkovih daril in učiteljske službe v Loškem potoku, se mora v pojasnenje to-le opomniti:

Nahaja se simtertje kriva menitev, kakor da bi bila Metelkotova darila izključljivo odločena samo takim učiteljem, kteri se s sadjerejo pečajo. Temu pa ni tako.

Po glasu vstanovnega lista od 17. septembra 1862. l. pod št. 11466., sestavljenega na podlagi oporoke Metelkotove, imajo pravico do ime-

novanih daril tisti učitelji po deželi, kateri se s posebno lepim zadržanjem in z gorečnostjo in marljivostjo v svojem poklicu odlikujejo, se za oliko slovenščine v ljudski šoli prizadevajo in sadnja drevesca vspešno požabtnujejo. Take učitelje za podeljenje daril vladi predlagati spada tukajšnjemu preč. knezo-škofovskemu konzistoriju, in po njegovem predlaganju ima se ravno vlada pri imenovanju podelitvi. Brez važnega vzroka pa se po postavi ne odstopi od predlage.

Kar se pa tiče druge pritožbe, se dopisnik iz imenovanja učitelja za opomnjeno službo naj bolj sam prepriča, kako krivo je sodil, in kako netemeljita je bila njegova sumnja; in da se vlada v takih zadevah opira na stalniša načela, kot so one, od katerih se govori v dopisu.

Dr. Jarc.

— Zopet spremembe v ministerstvu uka. Njegovo Veličanstvo je imenovalo dolénje-avstrijskega deželnega poslanca in odbornika A. Czedika za sekcijskega prednika v tem ministerstvu, in je ravno ta pridevek in značaj podelilo ministerskemu svétniku baronu Tomašku.

— Minister za bogočastje in uk je letos daljše binkoštné šolske praznike dovolil tistim učiteljem, ki grejo na Dunaj k splošnemu nemškemu učiteljskemu zboru, ki bode 8. 9. in 10. junija t. l. Sliši se pa, da se učitelji ne zglašajo kaj posebno, in da se jih še vseh vkup ni 500 oglasilo. Dunaj potrebuje več denarja, kakor ga zmorejo učiteljevi žepi.

Učiteljsko društvo.

K učiteljskemu društvu za **Kranjsko v Ljubljani** so dalje pristopili gg.: dr. Juri Šterbenec, duhoven v Ljubljani; Jernej Čenčič, učitelj v Šentjurju pri Šmariji; Anton Bezeg, učitelj v Sostri; Anton Kunšič, učitelj v Dolenji vasi pri Ribnici.

K učiteljskemu društvu **črnomeljskega okraja v Črnomlju** so pristopili kot ustanovniki in podporai udje gg.: prošt dr. Anton Jarc; Janez Kokalj, uradnik rudarskega društva v Radoni; Janez Logar, c. k. deželni sodnijski svetovalec; Janez Hudovernik, c. k. adjunkt; Anton Homač, oskerbnik rudarskega društva v Gradacu; Teodor Kirchhoff, vodja kmetijstva v Krupi; France Tomšič, inženir; Janez Kapelle, oskerbnik nemško-viteškega reda v Metliki; Feliks Hess, župan v Metliki; Karol Dolar, častnik; Jožef Merk, c. k. okrajni komisar; France Juvan, c. k. šnanoni komisar; France Macun, c. k. adjunkt; dr. Janez Péstotnik, c. k. okrajni zdravnik; Janez Majntinger, c. k. oskerbnik zemljiških knjig; Jožef Pihler, c. k. zapisovalec; France Schweiger, župan in posestnik v Črnomlju; Janez Müller, c. k. kancelist in posestnik v Črnomlju; Peter Ažman, c. k. kancelist; Lovre Koleča, občinski svetovalec in posestnik v Črnomlju; Ignac Müller, c. k. asistent; Jožef Kolbezen, posestnik v Črnomlju; Anton Prosenik, kupec v Metliki; Miroslav Horaček, lekar v Metliki; Anton Navratil, meščan v Metliki; Emanuel Fuchs, zasebnik v Metliki.

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Tiskar in založnik:
Jož. Rudolf Mille.